

**VAAD TIKIN EIREVIN**  
of WILLIAMSBURG  
288 Keap St. Brooklyn NY 11211  
(718) 387-4498



**ועד תיקון עירובין**  
**דוויליאמסבורג**  
בחגגת ובפיקוח ב"ד המיוחד לעניני עירובין

בעזרת גיליון ט

ערש"ק לסדר וישם לך שלום

**דבר אלקינו יקום לעולם**

השיר והשבת לחי עולמים על כל הטוב אשר גמלני עד היום, שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה לשמוח בשמחתן של אלפי ישראל דרי עואבי וויליאמסבורג י"א, על התיקון הגדול שנעשה בגבולינו בתיקון העירובין כדת של תורה ותיקון חז"ל וכרצון כל רבותינו הקדושים נוחי נפש מייסדי השוב דפה ז"ע, אשר זה כחדשיים ימים שאלפי ישראל אסירים תודה לכל אלו שנטלו חלק בזה להציל את ישראל מאיסורים התלוים בשערה של טלטול והוצאה בשבת, ע"י העירוב שנעשה בתכלית הכשרות באופן המהודר ביותר, ואשר עומד בהכשר הרבנים הגה"צ אב"ד אודווארי שליט"א והגה"צ אב"ד האליין שליט"א, וככל אשר הורו כן נעשה בכל צעד ושעל, והטביעו תותמם עלי' שאפשר לסמוך עליה אפילו המהדרין מן המהדרין.

ושמחים אנו להודיע לקהל אמוני עם סגולה ש"שמח לבנו שלמעשה לא מלאה לבם של המתקשים מלהפריע את המעמידים העירובין ממעשיהם" (מלשון האבני נור א"ח ס"י ט"ז) ועל אף כל הפעולות שניסו ידי זדונים לא עלתה בידם לפגוע זיו כלשהו בכשרות העירוב ולהכשיל אלפי ישראל בהוצאה בש"ק ובהוצאה שלא לצורך ביר"ט, והיה נגלה לפנינו המציאות ובמשך ימי היר"ט והש"ק שעברו עלינו לטובה לא איתרע כלום מחוקת העירוב הן מצד מציאות הדברים והן מצד ההלכה, ולא היתה שום פקפוק בהטלטול הן בהוצאות שלא לצורך ביר"ט והן בהוצאות בש"ק, ואף אם יעלה בידי הנך רשיעי להרוס הגדרים שעל יד היס לא יועילו כלום וכמו שהורו בזה בברירות הגאוה"צ הרבנים המכשירים שליט"א וכן ביאר בארוכה הגאון האדיר מגדולי פוסקי דורנו גאב"ד קארלסבורג שליט"א ורבני כולל בית תלמוד להוראה בשיעור שהתקיימה שם ביום ה' העע"ט שלא יועיל להם כל מה שיעוללו אצל שפת הנהר והכל שריר וקיים, והעירוב הוא בתכלית הכשרות ועומד בחוקתה מאז שהושלם התיקון בערב חג הפסח ועד עתה ערש"ק פ' נשא. עד הנה עזרנו רחמיך ולא עזבנו חסדיך, ואנחנו תפילה ש"ואל תטשנו ה' אלקינו לנצח.

\* \* \*

בגליונותינו הקודמים ביארנו ב"ה מדברי הפוסקים שאין שום חשש לסכוך על תיקון העירוב שנעשה בשכונתנו עפי' הוראת גדולי פוסקי דורנו שליט"א, הן מצד זיכוי הפת והן מצד שכירת רשות, הן מצד רשות הרבים והן מצד המחמירים על שאר עניני עירובין, וכ"ש בכל מה שנוגע לענין המחיצות שכבר העירו הרבנים המכשירים שליט"א שנעשו באופן המהודר ביותר מבלי שום פקפוק. אמנם אחר כל זה נשאר לנו עוד לפרוש כשמלה ולברר מציאות הדברים, לברר מקחן של צדיקים ומנהגן של ישראל שנקטו כפשיטות ההלכה למעשה שאין שום מקום לתשוש לרה"ר דאורייתא בשכונתנו ומסב"ג בכל המתפרש מנהגו, הן בנוגע לתכשיטין ובריללע"ן וכדומה, והן בנוגע בהוצאה ע"י גוי וקטן. ובעוד כמה אופנים אשר עיקר ההיתר הוא מחמת שפשוט שאין לנו דין רה"ר בזה"ל.

הנה בשרע' ס' שמ"ה סעי' ז' מבואר עיקרי התנאים דבעינן לרה"ר דאורייתא ואלו הן, שיהיו רחבים ט"ז אמה, אינם נקורים, שיהא רה"ר מפולש משער לשער ו"א שכל שאין ס"ר בוקעין בו אינו רה"ר.

ולמעשה נקטו כמעט כל האחרונים כדעת ה"א שבעינן ס"ר לרשות הרבים, ועי' באלוהי רבה ס' שמ"ה שכתב וז"ל ובמקום שיש עוד צד להקל משמע לכלל הפוסקים הנוכחים לעיל [היינו המהרש"ל והמש"ב שהם היחידים שמחמירים כהראשונים דל"ב ס"ר לרה"ר] יש לסמוך על סברא אחרונה [דבעינן ס"ר לשו"י רה"ר] עכ"ל. וכן ביאר הגאון בעל בית אפרים בתשובתו הארוכה בס' "כו שכן הוא דעת דוב הראשונים ודחה כל דברי המשכ"י בזה, ובס' תולדות שמואל מונה יותר מל' ראשונים העומדים בדעה זו, ועי' בס' רחובות העיר (ש"ל בענין העירוב באנטווערפן) ס' ג' וד' שהולך מונה כחמשים ראשונים העומדים בשיטה זו. (וכבר הבאנו שהמש"ב שלי"כ כן היינו משום שראה רק דברי המשכ"י ודברי הבית אפרים מ"ש לעומתו לא ראה, וכמ"ש מפורשות בס' ר"ח סעי' ט' בביאור ד"ה אינו מברך, שספר בית אפרים אינו תחת ידו.) ו' על סמך היתר זה נתפשטו העירובין ברוב ערי ישראל הרבה נאות שנה מקודם, וכאלו בת קול יצאה הלכה כשיטה זו, ואם באנו לעכב לא לבד שלא יצייתו, אלא נראה כמשתעשים, שדבר זה נתפשט בכל ישראל (לשון הערוך השולחן בס' שמ"ה סעי' י"ח).

הנה זה פשוט שלפי תנאי זה דס"ר לית לן דין רה"ר דאורייתא בברוקלין, שהרי אב' אוישען פארווי"ל שידוע כרחוב היותר גדול ברבתי ברוקלין, וכפי שנתברר מזה 100 יש שם לכל היותר ס"ה 60 אלף כלי רכב ביום בשני הכיוונים גם יחד, ולפי חשבונם יש בממוצע 1.5 נוסעים בקאר, ואף את"ל שמספרם אינו מדויק וטועים הם, ואף את"ל שהרבה יותר עוברין ברגל, לא תגיע אפי' למספר הקרוב לס"ר בוקעין בכל יום. וכל זאת אף אם נחשוב את שני הכיוונים גם יחד, אל"ג שברוך כלל יש לשער שאותם הנוסעים לכיוון אחת הם החוזרים אח"כ בכיוון השני, וכל זאת אף אם נחשוב הנוסעים בעגלות למנין ס"ר שלא כדעת כמעט כל האחרונים שנקטו כפשיטות שנוסעי עגלות אינן מצטרפין, עיי' שו"ת בית אפרים או"ח ס' ל"ו, שו"ת מהרש"ם ח"א ס' קס"ב, שו"ת ישועות מלכו ס' ל"ו, שו"ת הרי בשמים מהד"ה ס' ע"ג, ועי' שכתב כל בשיטת היעב"ץ, וכן נקטו רוב גדולי פוסקי זמננו בשו"ת מהר"י שטייף ס' ס"ח, שו"ת דברי יציב ס' קע"ב, שו"ת יעון יוסף ס' קל"ה, ובשו"ת קנין תורה ס' מ', וז"ל להדיא כ"ק אדמ"ר מסאטמאר ז"ע עי' ס' על מצות עירוב עי' קל"ו. וכן הוא לשאר הרחובות בברוקלין שאפילו אם אורכן לאורך כל ברוקלין הרי ברוקלין הוא עיר של 2.4 מיליון בנ"א ואין שום מקום לומר שאחד מתוך ארבעה אנשים משתמשים עם רחוב זה בקביעות וז"ל.

וזה ברור מדברי הפוסקים שבעינן שיהא הס"ר בוקעין על רחוב ההוא וכן מפורש מלשון הטור והמחבר שכתבו הדין דס"ר על הרה"ר שעליה מצריכים שיהא אינו מקורה ומפולש משער לשער וז"ל, כן מבואר להדיא במשכנות יעקב שלדעת המחבר בעינן שיהא הס"ר בוקעין שם בכל יום על רחוב ההוא, וכן במש"ב הבין הכי רק תמה מאין הוציא דבעינן שיהא הס"ר בוקעין על הרה"ר ממש. וכן כתבו להדיא בשו"ת בית אפרים ס' ל"ו שבעינן שיהא הס"ר מצויין שם ממש ועלולין לבוא אלו מפה וכו' עד שיהא אפשר שביום א' יעברו ס"ר, וכ"כ בשו"ת מהרש"ם ח"ג ס' קפ"ח ובח"א ס' קס"ב. והדברי מלכיאל שבריש נסתפק בזה מסיק למעשה בפשיטות שלכן נהגו לערב בכרכים ולא חששו למה שיש שם ס"ר וכו', וגם כי הס"ר מפוזרים בכל הרחובות ולא יזדמן כלל שילכו כולם ברה"ר אחד עכ"ל ובאשל אברהם להגה"ק מבוסטשאטש בס' שמ"ה, ובשו"ת מנד"א ח"ג ס' ד' ובעוד כמה וכמה פוסקים. כן מתבאר מכל הפוסקים שכתבו דרך מחנה לוי היה רה"ר ולא מחנה ישראל על אף שהיה שם הרבה יותר מס"ר דיירין, ועי' בס' מנחה עריבה ע"ק ס"ב שביאר שם שורה ארוכה של פוסקים שנקטו הכי. ונבאמת לא מצינו שיטה כזו באחרונים ודגו מה שיש ס"ר זיירים נהגו וגם אין שום הכרח שיש בו הראשונים דסניי כן, והיות שיש בזה אריכות הרבים וקצר הידיעה מהשתרע נאריך בזה בעתיד בל"ג.

אמנם, לו יהא שנעמוד וניחוש גם למיעוט הפוסקים החולקים וס"ל דלא בעינן לששים רבוא, הרי בלא"ה ברור שלית לן דין רה"ר שהרי לא נתמלאו שאר תנאי רה"ר דהיינו תנאי דמפולש משער לשער והתנאי דאינו מוקף מחיצות.

ועי' בשו"ת מהר"י אסאד בח"א ס' נ"ד וז"ל, הרי בזה"ל אין לנו רשות הרבים כל עיקר וכו' וכל רשויות שלנו הם כרמלית כדעת ר"פ דבעי ס"ר בוקעין בו וכו' ולכ"ע נמי בלא תנאי דס"ר, הא מיהת מפולש משער לשער, שהפתחים מכוונים זה כנגד זה דוקא בעי לתנאי רשות הרבים, ובלא"ה הוי רשות היתר המשך בעמוד ג'

## מתורתן של ראשונים

לידי עבירות חמורות והאריכות בזה הוא ללא צורך עכ"ל, וכן אמר רוח אפינו קדוש ישראל הבעש"ט ז"ע כתיב בועם תצעד ארץ, זעם ר"ת ז'ביחה עירובין מקוואות, היינו להשתדל שהש"ב יהי י"ש והעיר תהיה מתוקנת בעירובין, וכן מקוה הגונה, ובה תצעד ארץ, ע"כ צריכים להשתדל הרבה שתהיה העיר מתוקנת בעירובין.

(הגה"ק מקדמוניו ז"ע בס' משמח שלם סימן כ"ד אות י')

**עלתה בידניו לתקן עירוב פה בהוצאה רבה ובקישוי מאוד**

עלתה בידניו בע"ה לתקן עירוב פה בקהילתינו בהוצאה רבה ובקישוי מאוד. ועלה ברעיוני, כי הכוונה בעירוב כ' הארז"ל שהוא להמתיק הרין ע"ב ר"ו. והנה אה"ל יקרב אליה תיקן עירוב ויחן את פני העיר. וע"כ יוח"ן מספרו תשכ"ד י"ג מילואי הוי" ב"ה שהמה י"ג מדות של רחמים כמבואר בסה"ק בני יששכר ריש הספר באות ג', ועם העירוב נשפע מ"ג מדות של רחמים.

(הגה"ק משמח"ל ז"ע הי"ד נדפס בספרי אגרות למס' שלמה)

## וקראת לשבת עונג

**מצות עירוב הוא לצורך הנאתו כדי לטייל או להביא צורכי אכילתו וזה מצוה**

מצוה לחזר אחר עירובי חצרות בין אחר שיתופי מבואות וכו', במ"ש כאן מצוה לחזר פ"י אותה מצוה לצורך הנאתו כדי לטייל או להביא צורכי אכילתו וזה מצוה כמ"ש וקראת לשבת עונג, ומכל מקום אותה מצוה היא בשביל הנאתינו וכו'...

(מריב"ס סימן כ"ה)

**מצוות עירוב משום כבוד השבת שלא יהא ידיו אסורות מלהוציא להכניס**

ודאי עירובי חצרות שבות הוא ומשום מצות כבוד שבת שלא יהיו ידיו אסורות מלהוציא ולהכניס התירו בין השמשות...

(מפני כ"י ריש א"ח סימן כ')

## מעשה רב

...גם היה [הג"מ רבי אברהם צבי לבוב זצ"ל מפרעשבורג] עסקן גדול במצות. שילח אברהם אה ידו למול את ולדי העברים, זה היה עלתה בידו, לפחות דלהי ביתו יומם ולילה לכל איש מצוק ומר לב. והיה עקב אשר נסע אברהם בשנה תקצ"ג לעמוד בהיכל מלך. הוא ארוננו המלך האדיר החסיד והרחמן פראנץ ע"ה לקיים לדורות מצות עירוב. (יערו"ן היטב בשירת מירא הח"ס חרי"ם סי' צ"ט)

ור"ן עירובא יהא שרי לן, להעמידו בכל חחומי העיר המעטירה קהילתינו ק"ק פרעשבורג יע"א, ועלתה בידו ויט' ה' עליו חסר לפני המלך האדיר ע"ה, ונכתב ונכתם בפקדתי המלך, אשר נתן המלך ליהודים אשר בעיר פרעשבורג, להעמיד בכל דורות, את העמידים עמדי שבת בכל חחומי העיר, פתשגן הכתב שיתן הדת, גלוי לכל העמים כלשון לאטיין, ונכתב בספר המונח בבית הגדול, בית העצה אשר פה העיר המעטירה, וניתן להעתיקו כלשון אשכנז, חהו פתשגן הכתב:

אויגוסט מיינע האכפערנהרען אומזיכטיגען אונד איבערלעגענדע שטענען זיינע מאיעסטע האט אין זיינע עלאסע געהרט. יענער ביטע רער פרעסכורנער איוראעליטישען געמיינע. דעמעפאלע ויע אן. דען ביינען טהיילען דער פארשטאט אויס דען אין רענע שטעהנען סאכבאט. ביינען אללערהאנד שראנקען אויפריכטען. איבערהויפט קיין הונדערט אין דען יענע צוא שטעללען. אהר געהרט אללערגעריגסט יענעם רעקרווא רייס צוא געבען וואנאך דיא ביטשטעללער איהרע סיגנאל (ארער צייכען) אויף איהרען טעריטאריען האך אויפריכטען קאנען. יעדאך מאגען ויע דען אפפנטעליכען פערקעהר ניכט העמען. זיא זאללען ראזעלכסט ניכט אויסריימען. אונד זיא מנגען אויך דיא רענענען דער קאצעטאנערטען שטאטאן ניכט ערווייטערן. אויס דעם גרנדע האבע זיך דיא עמינינע ביס אויף ווייטערע פערפינגע ווייטער דען גענעווארטען (אכואלענען) פעהאלטענען. דעם אס אפריל אונטער צאהל הערייס געגעבענען אויסוויזע צוא פייגען.

(מילא' בס' א"ח מב' עמ' ר"ה)

**חימה גדולה על חכמים גדולים בעלי תורה, מדקדקים בדבר הלכה מפני מה אינם מערביין עירובי חצרות**

"חימה גדולה תמהנו בדבר זה, חכמים גדולים שכמותכם, בעלי תורה, מדקדקים בדבר הלכה כו', מפני מה אין אתם מערביין עירובי חצרות כדאמר ליה רבא בר רב חנן לאביי (עירובין סת.) מבואה דאית בה תרי גברא רברבי כרבנן, לא ליהוי ליה עירוב ולא שיתוף? ובריטב"א (שם) מהא שמעינן דלא מבעי ליה לצורבא מרבנן למידר מבמוי וחצר שאינה מעורבים.

(ר"י נעריאלי נאון השומע גאון מורה ומערכ סי' כ"ו)

## מבארות רבותינו

**שמירת מצות עירוב מורה על שמירת כל הגדרים וסויגים שתקנו חז"ל**

במדרש (ב"ר פס"ד ד') עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרת מצותי חקותי ותורתך (בראשית כו ה). ר' יונתן בשם ר' יוחנן אמר אפילו הלכות עירובי חצרות היה אברהם יודע, תורתך ב' תורות, שקיים אפילו מצוה קלה שבעל פה. הנה בעירובי חצרות לא אמר שקיים, רק שהיה יודע. ופירשו בזר הקודש דארץ ישראל מוחזקת בירו מיום שניתנה לו הש"ת, ושוב אין לגוי זכות בה, ולא היה צריך לערובי חצרות וכו' אבל קשיא דאם כן היה לו להחמיר גם בעירובי חצרות. ואפשר דבאמת היה מחמיר ועירב עירובי חצרות, אבל אף על פי כן לא מיקרי זה שקיים המצוה, דבאמת אינו מצוה כיון שהיה פטור לגמרי. אבל לא ידעתי למה לא נפרש כפשוטו לא היה יכול לקיים עירובי חצרות, כי עם מי היה לו לערב הרי כל העולם היו גוים, וביי ביתו היו דרים ברשותו, ואי תקשה דהיו הנפש אשר עשו בחרן, בודאי לא היה להם דיני ישראל, רק למדס ז' מצות ולמדס ייחוד הש"ת ואהבתו וכיוצא, ובאם היה דר עמו איזה נכרי בתצר, הנה הנכרי אוסר עליו ולא היה משתמש בחצר, הנה זה לא נקרא שקיים מצות עירובי חצרות, וכו' (עיי"ש).

ומה שתפס דוקא עירובי חצרות, ל"ל להורות בזה על שמירת הגדרים כל התורה שעשו חז"ל, דהנה בשבת אסור לטלטל מרשות היחיד לרשות הרבים, רשות היחיד רמז לקרושה, ורשות הרבים לקליפה. והנה חז"ל (שבת ד' ע"א) עשו גזר אפילו מרשות היחיד לרשות היחיד אחר, רק שאותו רשות היחיד נראה כרשות הרבים, ויבואו ח"ו בהיתר זה לטלטל לרשות הרבים גמור, על כן אסור רק על ידי עירוב שהיה היכר שהוא רשות היחיד גמור. והנה כן הוא בכל המצות, אותה העבירה שאסרה לנו התורה, הוא לבל יכניס את עצמו אל הקליפה שהוא רשות הרבים. והנה חז"ל עשו גזר אפילו בדבר שהוא מותר מפני שהוא שייך אל הקדושה רשות היחיד, עם כל זה כיון שיכול לבא על ידי זה לגבול רשות הרבים אסרוהו, ואם כן בידיעת אברהם איבנו הלכות עירובי חצרות, ידע כל הגדרים וסויגים שגדורו חז"ל, הבן הדבר:

(אגודת דלהי פ' מילת דף ק"ב)

**בענין מחיצות העירוב אין לחפש אחר חומרות**

"על דבר הטלטול בעירנו (ווארשא) על סמך מחיצות הווייסיל (דהיינו שהנהר עצמו יהא המחיצה), איני יודע למה ר"מ מחפש אחר תומרות, בדבר שהעיד מהר"ט שנהגו היתר ע"פ זקנים ואחריו (בעל) כנסת הגדולה תלמידו, והגאון החסיד דבר שמואל סי' ק"ג, ושיבת הרבה המתירין, כי באמת הוא להרים מכשול, וחכם צבי מחזיק הרב רב שמואל לחסיד, והי' חבירו של הגידולי תרומה כו'. הגם שאנו מחוייבים לכופ' עצמנו לדעת רמ"א ח"ל כו' לע"ד אין להחמיר רק כשאפשר לתקן בנקל כו'.

(שי"ת מדו"ס הרי"ם א"ח סי' ד')

**יש להשתדל בכל היכולת שהיה העיר מתוקנת בעירובין וכן נהגו רוב מקומות.**

יש וכו' כתבתי זאת כי שמעתי שהג' בעיר מינסק מיאנו בזה מטעם אשר אתם, אבל ראיתי בעיר ווארשא לאדו בריסק ווילנא שמתוקנים בעירובין, וכן ראיתי בת' אחת מהגאון מקוטנא שכתב בזה"ל כי קלקול העירוב מביא

# מתוך שיעורו של הגאון האדיר מגדולי פוסקי דורנו רבי יחזקאל ראטה שליט"א

באחד הקהילות:

## שיבאר שלא שייך כלל לבטל המחיצות שעל יד הים

עומדים עכשיו אחר קבלת התורה, ומחיים אנחנו לה' על תיקון הגדול של מצות עירוב וכו', וראיתי הגליון של ועד תיקון עירובין שכתבו מענין התצאה שלא לצורך בירט, ושמה לבי בזה שהרי אפשר שעל יום טוב הוא עוד תיקון יותר גדול מבשבת, דבוי"ט באים לידי כמה ממשלות בהוצאה שלא לצורך, והטף הנשים ואפילו רוב האנשים לא למרו ההלכות וחושבים שביי"ט מותר ההוצאה, ובאמת יש ביי"ט איסור התצאה כמו בשבת רק התצאה לצורך הרחבה ביי"ט, והואיל שנטלטלין כבר מטלטלין אף שלא לצורך, וכמעט אי אפשר לעמוד על זה להוציא רק דברים שהן לצורך.

וכשנעדי לי לאחר יו"ט שעשו פירצות ורצו בזה לבטל המחיצות שעל יד הים, ורצו להכשיל הציבור כאיסור התצאה בירט ובשבת, נגרם לי צער גדול מזה שברוך ה' כבר עשו התיקון של עירובין חם רצו לבטלו, עייב בירטנו והוציא לנו שלא שייך כלל לבטל המחיצות מחמת כמה אופנים כאשר נבאר בעזרי"ת (וביאר הרבנים יתפרסם באריבות ועוז"ל).

וסיים יוכיח שמחה גדולה אצלי הוא שלא עלתה בידם לבטל תקנת חכמים הי"ה מצות גדולה כתיקון עירוב. כה יעזור שנוכל לקיים מצוות חכמינו ז"ל כתיקנתה. אכיה"ר.

## מכתבים למערכת

כמי שכתבנו בשבוע שעבר מאת קוצד הירעה לא נוכל לפרסם רק המכתבים שיש בהם דבר תיחוש ויתמתח טעמים המובנים לא נוכל לפרסם רק באם יזודע לנו או לאחד מן המוכחים לנו מי הם בעל הדברים.

כדבר מ"ש הג"צ מקארלסבורג שליט"א בדין העיר"ה שא"צ קנין גמור

שר"ב אל כבוד המערכת הנכבדה

הניי הפלמי פועלתם הנשונה ובפרט הגליון המפורר שמלא גרוש בדברי תורה ויראה בטעם וקיים וכבר שבתוהו רבן ותלמידיו.

ובאתי רק לפרסם קושט דברי אמת מה שמתאמרא ביה מדרשא אודות החידוש בגדל זכיות העיר"ה שיצא מפוס ממלל ברבין הגאון הצדיק עמוד ההוראה מקארלסבורג שליט"א, ואינו צריך קנין ממש והביא ראיות בורות לזה והמירעוים רוצים להשיג ע"י כדברי הבלים, כדי שיצא מזימתם הרע לבטל התיקון הגדול ובאמת אין להשיגם כלל, ע"י לשרק של הגאון בשו"ת בית שלמה (ח"א סי' ר"ב בניין עירובין) כי נטוש זה דעיתי למשוך ידי אחר מנלי להשיב לקושיותם כלל וכו' כי דעתי שדברי לא יישנו בשום פעם להחושבים עצמם ללומדים בקהלתם, כי לא באלה חפצים לקבל האמת ממי שאמר רק לקטר, ולמר יל לכות זמן יקר כחנם נגרם, והאלקים אמת יודיכני בדרך אמת ושלום וכו' ע"ל.

אך להראות להמבקשים האמת בתורה כי כבר יצאו הדברים מפי רבנו קשישא, אעתיק לשונו של הגר"ק רבן של ישראל הגאון מפלאצק ז"ע בספרו גוש ירחים ע"כ גיטין (ס"ה ע"א) שמפורש יוצא מדכרו שלמד כן בפשיטות ענין גדר הזכיה בעירי"ת, וז"ל (אות ק"ח) וא"כ העירוב אינו אלא כעין הפקר כלל בני חבורה הבאים לערב וז"ל כיון שיש זכות לקטן וכו', ולא דמי למתנה שנותן לו שיזכה לאחרים, צריך לגמרו שעל ידו יזכה האחר לחלוטין, אבל הכא שאין מנכיס הרבר לרשות אחר, רק רשות בעלמא שכא"א יוכל לאכול העירוב מפיר יכול לזכות גם ע"י הקטן שא"צ לזה הקנאה גמורה, ומיהו וכו' ע"ש מ"ש אליבא דמ"ד דהמקפיד יעו הוי עירוב ואנו לא קי"ל כן ע"ש, וכדברים האלה האריך גם הגאון האדיר בספר שו"ת תורת מרדכי (סי' ע"ט) שהאריך כן להוכיח בראיות ברורות מהן שנתבאר כבר בהתשובות בענין זה, ומדמה שם ג"כ גדר הזכיה למה שמבואר שגם בהשתוף לא בעינן שיהיה לו קנין בהפת רק רשות האכילה, וכאשר כתב כן גם

המשך מעמוד א'

מקלקל כמה שאתה מונע מלערב לא עירובי חצירות [לא] עירובי מבואות וכו' והביא נמ"י דביצה ט"ז ע"ב אמר רב תחילת הנראה דהאי צורבא מדרבנן; לקולא א"כ לקולא היינו דאיכא קלקולא אלא אי אמרת ר' לחומרא קאמר מאי קלקולא איכא דמקלקלי בה רכיס פי' מתוך שאסר עליהם לערב מקלקלי רבים ואחי לאפוקי ולעילוי בלא עירוב והיינו קלקולא אלמא האוסר לערב במקום שמתוך לערב נקרא קלקולא נאמרין נמי בעירובין גבי ההוא מבואה ואביי תרי גברא דרבבא אלמא כרכנן לא עירוב ולא שיתוף אלמא שאין להיות בלא עירוב במקום שכולנו לערב לכן חזרו מטעותך ולא תכשיל את הרבים ע"ל.

יניי שם שיהיה להדיא שמהחבר הוא אינו מעירוב במבוי א', אלא שרצה הרב ההוא להחמיר שלא לערב כל זשכונות והמבואות של היהודים יחד, וע"ז החרימו הרא"ש (והוא ממש כדברי החת"ס בסי' צ"ט דמצות עירוב הוא לערב כל העיר).

והנה הבאתם בתו"ד שדברי הרב ההוא לא היה משום חיששות חדשות אשר לא שמעתן אהו ולא סופגן עין מעילם, אלא ישעמד בשיטת כמה מגדולי הראשונים. הנה למלא שילא הבאתם שישכב"ג הגאון בעל בית אמרים ז"ע בתשובתו הרבה להגאון בעל משכנות יעקב הביא בדרי הרא"ש הללו, אחר תשובתו הארוכה בסי' ל"ז שהשיב על דברי המשכנות יעקב שרצה להחמיר ויצאנו מלתקן עירוב שבויר בתשובתו ארוכה ועכוקה שיש לן הר"ר דאורייתא בירן, כתב בסדר ז"ל והרא"ש התמרמור מאוד על אחד שרצה לאסור לתקן מבואות המפולשין לבין העירום צ"ה"פ וכתב שהוא מכשיל הרבים בתלול שבת והחמיר עליו מאוד למשדי ביה גודא רבא ע"ש ונראה שהענין היה וכו' והביא הביא הענין שם וכו' ע"ז הבית אפרים "והנה ענין זה אינו פשוט ל"כ וע"י ברי"ש סי' ד"ה שכתב דה"ל לצו"פ שאינו מונע וגל הרבים מלאסור וכו' ואעפ"כ הרא"ש מדעתו יצא תורה ודעת נוטה ויגזור אומר ויקום לעשות תיקון צורת הפתח וצוות ככרוביא שלא להכשיל את הרבים בבטול תיקון זה ואם כן בני"ד דבר ברור הוא שחלילה לבטל התיקון והרופה לסמוך יבוא ויסמוך על רבים מגדולי עולם אשר מפיהם אנו חיים עכ"ל.

והדברים ק"ו ומה שכשהדבר אינו פשוט ל"כ, ואף בחשש דאורייתא היה בדעתם שאין למנוע תיקון גדול הזה, ל"ש שאין להכשיל את הרבים ולמנוע תיקון הגדול הזה מחמת חששות חדשות ודחוקות.

ובזכות מצות זכיה הרבים לא יצא מכשול מחמת ידכם ואשר עליו מיללער

הנצי"ב ז"ל ואכמ"ל. והג"צ מקארלסבורג חיוק רק דברי הקדמונים בדיאה ברורה שאין אפשר שדבר שאין ל"א אפילו כחזרו של מחת יהיה לו בזה קנין.

וזכו יבנו בעלי דעת החילוק של הרבנים הנא"צ אשר לא למרו הסוגיא לקנט לחפש השקן רב נפשם ונפשם נתאצמו כעצם הלכתא ורבוותא הדין אתר יגיעה עצומה וכיראת ה', אשר להם דאוי להורות לבני ישראל את המעשה אשר עשיתן ז"כ, ובע"ה אתם יגבורי חיל יעמדו נגר הכשלויות אשר מנסיס המחבלים בכרם בית ה' להעמיד לכם וע"י לשרק האבני טר ע"ה ז"ל"ק נמצא שמן השמים ירחמו על שארית ישראל בכל ענינים יוכלו לעשות עירובין טובים ע"ל ע"י יעמד הכהן לאורים ויאר האמת בתו"ק אכיה"ר

ה"כר טחוק ידי עושה מצורה רא"י

### עירת המערכת

בדבר מה שהבאתם מהנצי"ב הנה ע"י מ"ש ע"ז מהרה"ש כח"ו סי' ט"ז, אבל אין פירכא מדברי המהר"ש ל"ה שהרי הג"צ מקארלסבורג שליט"א כתב דין זה שא"צ שיהא שילו היינו דוקא כשמעירובין לעיר בית גרוגרת שא"צ שיהא לכל אחד קנין מנות בהפת חשאי"ל מלפני המהר"ש משמע דמירי בעיר"ה כרטו, ואין שום הכרח מדברי המהר"ש שכתב כן לגבי עירוב זכיה שא"צ שיהא ל"א ש"פ בהפת ח"פ, ובאמת כדברים הללו כתב ג"כ הלבוש בסי' ס"ח ע"י ש' שהשיעור של י"ח גרוגרות אינו שיש לכל אחד חלק בו, וז"ל כמה שיעור העירוב וכו' ואפ"ל וכו' אלף ויותר לא בטעויה חכמים יותר להחית כגרוגרת לכל א', רק נהנו שיעורו כ"כ סעודות, ז"ל כ"י שיקנה א' מונם שם דירתי קבוע לשתי סעודות שבת ערבית ושחרית, ויהי הוא כנעל הבית חכמים יהיו כאלו דרים אצלו, כי לא רצו להטריח יותר עכ"ל.

### מעיר כמה ענינים מתשובת הרא"ש

לכבוד מערכת העלה הנפלא היוצא לאור מדי שבוע ע"י ועד תיקון עירובין ע"ל.

הניי בדבר מה שהבאתם את דברי הרא"ש הנראים מ"ש לרב א' שכפי הנראה מדברי הרא"ש היה גדול בתורה, והיה לו טעמים גדולים להחמיר ולא לערב, וע"כ החרימו הרא"ש על שרצה למנוע תיקון עירוב.

הנה בתשובת הרא"ש הנדמ"ח נמצא שם עוד תשובה שכתבו שם דברים נראים וז"ל הרא"ש ולא יעלה על לב לומר מאי איכנת לך אם אני מחמיר כי ארדבא אתה

גמורה אבל כל שאין המתחים מכוונים זה כנגד זה מפולש משער לשער היו רשות היחיד גמורה אל"פ שאין דלתותי נעולות בליה עכ"ל. וכ"כ הגאון ר' שלמה דוד כהנא ראב"ד ווארשא, וז"ל לדעתי בעיריות קטנות שדרך המלך עוברת בה, ומפולש מעבר לעבר, יש יותר תשט מעיריות גדולות. כי היתיר של ס"ר אינו ברור, והמשכנות יעקב בתשובה ארוכה להגאון רא"מ קרא תגר על היתיר וכו', וההיתיר של אינו מפולש מוסכם ונתקבל, ולא ראינו מי שחולק על זה עכ"ל. וכן משמע בשו"ת מים רבים סי' ל"ד (דף כ"ט) וז"ל ואחר חקירה ודרישה נראה שאין לעיבור זה דין רה"ר גמור. לא מבעיא אליבא דרש"י והרא"ש וכו' ודעמימה ז"ל, דבעו שיהא הסי' רבוא עוברים בו ולדידהו ליכא השתא רה"ר, אלא אפילו להרמב"ם וכו' דלא בעי תנאי זה מס' רבוא, אפ"ה עיבור דנ"ד נראה דלא דינו ליה כה"ר גמור דלידו"ד הצירוף הרה"ר שיה' מפולש משער לשער וכו'.

וע"י בבית אפרים בסי' כ"ו ש"ל התיר מחמת תנאי דמכוון עכ"ל וכן הוא בשו"ת מהר"ש ח"ג סי' קפ"ח וז"ל ולכן לענ"ד אין שום הכרח מזה לדחות דברי הג"א וכל עיר שאין מצוי שיעבור בה [דרך מסילות הברזל] ס"ר ביום א' אין לה דין רה"ר וכו' וגם בעינן שיהי' הדרך בעיר מפולש משער לשער ולכ"א עכ"ל. ושוה הדבר בח"א סי' קס"ב ולכן גם בעיריות הגדולות אם אין הדרכים מפולשים משער לשער והרבים ס"ז אמות וס"ר עוברים בכל יום אין להם דין רה"ר עכ"ל. וז"ל בעל דברי מלכיאל "ע"ד מ"ש בחיבורי ח"ג בהשמטות לסי' י"ח שאם יש מבוי מפולש רחב ט"ז אמה היינו שיהא המבוי מפולש מקצה אל מקצה אשר באמת אינו מצוי כלא בעיריות גדולות ולזה נהג לערב בעיריות גדולות וכו'. וע"י גם באב"ז סי' ס"ה אות כ"א ש"כ התיר הרחובות הפתוחין להשוך שלא היתה רה"ר (ע"י פ"ס בידיעות עיר"ש), משום שואו מפולשין משער לשער לסרטיא ולפליטיא עיר"ש. וע"י גם כתפארת ישראל בפתיחתו למ"ס שבת שכתב מתנאי רה"ר שיהא השערים מכוונים משער לשער ולא זכר מידי ממוקף חומה. וע"י בשו"ת יען יוסף סי' קצ"ה עיר"ש. וכן

המשך בעמוד ד'

**המשך מעמוד ג'**

דעתם של רובם ככולם של הפוסקים דבעינן שיהיו מכוונים משער לשער כפי רש"י בעירובין דף ר' ע"א וע"י גם בשו"ת ובחרת בחיים סי' ק"ז. (וכן העיד הרה"צ אב"ד פאיע שליט"א משמ"י דהגה"ק מסאטמאר ז"ע שאמר לו בזה"ל: "אינדערהיים אין פעסט האט מען געקאנט דורך קוקן מיט א טעלסקאפ פון איין עק ביזן אנדערן, דא גייט עס דאך ווי א שלשלת").

ולפי שאין לחלק בין עיר המוקף חומה לאינו מוקף חומה כדמוכח מכל הפוסקים הנ"ל, שהרי כולם קאי על עיירות שבזמנם שכבר לא היו מוקפין חומה, ולא הזכירו כלל מחילוק זה, וכן המשכנות יעקב שחיפש כל צד חומרא בענין רשות הרבים, לא השיב על דברי הבית אפרים לגבי ההיתר דמפולש ומנוון, שההיתר של מכוון הוא דוקא בעיר המוקפת חומה, על אף שג"כ ראה דברי המחבר והראשונים שמשמע לכאן מדבריהם כנ"ל, וכן מוכח מכל הפוסקים דלעיל שהביאו התנאי דמפולש, שהרי בזמנם כבר לא היו הערים מוקפים חומה ועל"ז כתבו בפשיטות להתיר משום שהערים והעיירות אינן מפולשין משעל"ש ולא מצינו באף מגדולי האחרונים שבכלל יזכירו מאיזה חילוק שיש בין עיר המוקף חומה לאינו מוקף חומה. ועל הדיוק מלשון המחבר ע"י בס' מנחה עריבה ע"י קל"ח ובארור ישראל קובץ י"ט ע"י ק"ע וע"י קפ"ב.

וכן יש להתיר בשופי מחמת מחיצת הבתים הסובבים את הרחובות מג' וד' רוחות וכ"כ בתשובות הב"ח החדשות בקונטרס אחרון סי' ג', שו"ת בית שלמה בס' ל"א דף ל"א ע"א, נפש חיה סי' ל' דף ל"ח ע"א, חזון איש עירובין סי' ק"ז סק"ה, דברי יציב אר"ח סי' קל"ג, מהר"י שטייף סי' ס"ח, ויען יוסף סי' קצ"ה, ובשו"ת אבן ישראל סי' ל"ו, שהביאו הך התיירא שהיכא שהבתים הם באופן של עומ"ר עה"פ הוי מחיצה מעלייתא. וזהו מעלה יתירה שיש להערים הגולים יותר מחוץ לעיר, שאין הבתים שם סמוכים זה לזה.

והאמת הוא שאף לדעת כל הפוסקים שדייקו המעוררים מלשונם שכתבו על ניו יארק שיש לחשוש שם מדין רה"ר, אף אם נאמר שכוונתם הוא לברוקלין והיתה גלוי וידוע לפניהם המציאות מצד הס"ר בוקעין ומצד מפולש משער לשער, אכתי אין שום ראייה וברור הוא שאף לשיטתם לית לן דין רה"ר דאורייתא בברוקלין, והוא מחמת המחיצות בידי אדם המקיפים את ברוקלין בעומ"ר עה"פ, ואית לן הן שלש מחיצות בעומ"ר והן שם ד' מחיצות עשויים בידי אדם. נמצא לפ"ז שאלו שאכן חששו לרה"ר בברוקלין, הרי זה פשוט משום שבזמנם עוד לא היו כל המחיצות בנויים, או מפני שלא ידעו מציאות הדברים. (והאג"מ שהחמיר בברוקלין עיקר הרי הטעם שלא רצה להתיר מחמת המחיצות ע"י ברו"ח סי' כ"ח וז"ל ומצד מחיצות סביב ברוקלין כפי הידיעה שעד עתה אינו כן וזהו אפשר לברר).

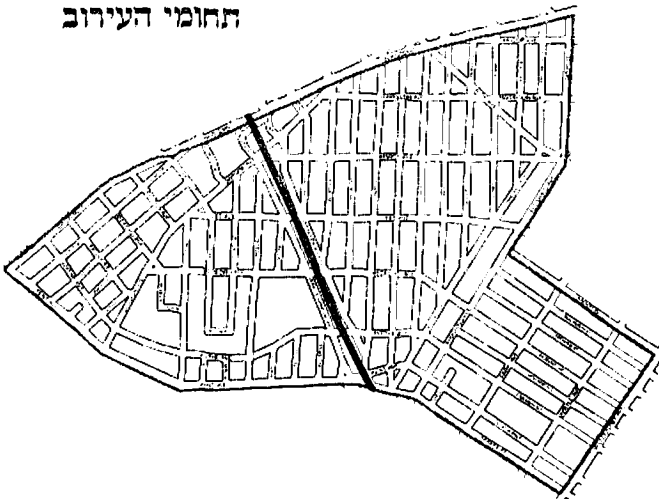
ומה שערערו על המחיצות הנו או מחמת שיטת הפוסקים דסברי דאית רבים ומבטלי מחיצתא. של"ז ביאר הבית אפרים בס' ל"ו דעת רוב הראשונים דלא אתי רבים ומבטלי מחיצות, וע"י בס' מנחה עריבה סי' א' בארוכה, וכן דעת רוב הפוסקים דבעינן ס"ר בוקעין במקום המחיצות כדי לבטל המחיצות. או שערערו מחמת שיש בהמחיצות כמה פירצות יתירות מעשר שלדעת המשכנות יעקב אוסר מה"ת, וע"ז כבר כתב החזון איש בתשובות וכתבים סי' ק"ב ע"י קל"ח שאין שיטה כזו בדעת הראשונים והמשכנ"י הוא הראשון שהסתפק בזה, וכ"ה דעת כמעט כל האחרונים שנקטו כפשיטות שפירצת עשר אינו מה"ת. ולפי"ז נמצא שלכל הדעות מגדולי האחרונים מועילים המחיצות בידי אדם מסביב לברוקלין להוציאו מדין רה"ר דאורייתא.

לפי כל האמור יוצא דמי שיבוא ויאמר שברוקלין היא רה"ר דאורייתא עליו לגבב חומרות ע"ג חומרות ולאחוז את החבל מכמה ראשים בכדי להעמיד את דבריו, דהיינו, לחשוש למיעוט הפוסקים דאף בלא ס"ר הר"ל רה"ר, ולחשוש למיעוט הפוסקים דמפולש לא בעינן מכוונים משער לשער, ולחשוש למיעוט הפוסקים דסברי דאורומ"מ ול"ב ס"ר במקום המחיצות ופירצות עשר אוסר מה"ת, ולנקוט כל אלו בהדי הדדי, דאל"ה הרי בחדא בלבד סגי לבטל דין רה"ר דאורייתא. ולבד כל זאת עליו לחשוש גם למיעוט הפוסקים דס"ל דאף מדאורייתא לא מועיל צוה"פ לה"ה, דבלא"ה בדרבנן בודאי ה"י יכול לסמוך להקל וכמו שנתבאר כבר בגליונות הקודמים שוב לא מצינו שום מקום לחשוש מחמת דין רה"ר אפי" לעצמו, וכ"ש על אחרים, אמנם היא שעמדה לאבותינו ולנו, שלא א' בלבד עמד ללכות למצוה גדולה כזו, אלא שבכל דור ודור עומדים ללכותה והקב"ה מצילנו מידם, יעזור הש"ת ויצילנו גם להלאה מכל פגע רע ומכל קטטה ומרעין בישין ולא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי עד כי מלאה הארץ דעה את ד' בביאג"צ במהרה מתוך נחת וכ"ט.

החותמים למען כבוד עונג שמירת קדושת השבת

וועד תיקון עירובין דוויליאמסבורג

**תחומי העירוב**



**לחובלת הרבים האבן מיר צוגעשטעלט**  
**די פאלגענדע טעלעפאן נומבערס זיי**  
**מיר קען הערן איבער די כשרות פונעם**  
**עירוב:**  
**(718) 387-4498 (917) 23-FIRIV**  
**(34748)**

**קול רינה וישועה באהלו צדיקים**  
 בשם אלוהי אלפי ישראל תשובו שבתותי הע"י באט בזה לאלה ברכת מלא טבא וגדא יאה אל מול פני המעלה הנאץ הערוק הצפורסם פאר החרו והחרו מזקני עמנו החראה ומגדולי מוסק דוויט קש"ת מוהר"ד אפרים פישל הערשקאוויטש שליט"א אבדק"ק האר"יין דרומ"ץ צאנז-קלויזענבורג  
 להגל השמחה אשר במעוט בנישואי נדהו עב"י להדיט בטעמ"מ ברכותי מאלוהי קדם מעשהד"צ שדוהה המוד רוב נהת הקדושה מן הבית החדש הזה ומכל שאר תוצי"ת, ועוד רבות בשנים וזכה להודות הוראה בישראל ולעמוד לפני העדה לשרתם מתוך נהת והרחבת הדעת הקדושה דשנים ורעננים, עדי טבה לבואת משהיט בעגלא ובסגן קרוב אכ"י, החותמים למען כבוד השבת וועד תיקון עירובין דוויליאמסבורג

**קול רינה וישועה באהלו צדיקים**  
 בשם אלוהי אלפי ישראל תשובו שבתותי הע"י באט בזה לאלה ברכת מלא טבא וגדא יאה אל מול פני המעלה הנאץ הערוק הצפורסם פאר החרו והחרו מזקני עמנו החראה ומגדולי מוסק דוויט קש"ת מוהר"ר שלום קרויז שליט"א אבדק"ק אדווארי וו"ד בית הוראה שע"י התאחדות הרבנים להגל השמחה אשר במעוט בנישואי נדהו עב"י להדיט בטעמ"מ ברכותי מאלוהי קדם מעשהד"צ שדוהה המוד רוב נהת הקדושה מן הבית החדש הזה ומכל שאר תוצי"ת, ועוד רבות בשנים וזכה להודות הוראה בישראל ולעמוד לפני העדה לשרתם מתוך נהת והרחבת הדעת הקדושה דשנים ורעננים, עדי טבה לבואת משהיט בעגלא ובסגן קרוב אכ"י, החותמים למען כבוד השבת וועד תיקון עירובין דוויליאמסבורג